

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَاجْعَلْهُمُ

بیست بحث رسالتی در باره علمای شیعه

www.ketab.ir

محمد علی نجفی کرمانشاهی

سرشناسه

: نجفی کرمانشاهی، محمدعلی، ۱۳۶۲-

Najafi Kermarmanshahi, Mohammad Ali

عنوان و نام پدیدآور

: بیست بحث رسانه‌ای درباره علمای شیعه/محمدعلی نجفی کرمانشاهی.

مشخصات نشر

: قم: میراث ماندگار، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری

: ۲۶۶ص.

شابک

: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۴-۸۷۹-۶

وضعیت فهرست نویسی

: فیبا

موضوع

: مجتهدان و علما -- ایران -- سرگذشتنامه

Ulama -- Iran -- Biography'

رده بندی کنگره

: ۲/BP۵۵

رده بندی دیویی

: ۹۹۶/۲۹۷

شماره کتابشناسی ملی

: ۸۶۳۱۹۶

نام کتاب: بیست بحث رسانه‌ای درباره علمای شیعه

نویسنده: محمدعلی نجفی کرمانشاهی

ناشر: میراث ماندگار

نوبت و تاریخ چاپ: اول ۱۴۰۲

چاپ: مبین

شمارگان: ۵۰ جلد

قیمت: ۲۵۰/۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۴-۸۷۹-۶

مرکز پخش: قم، مجتمع ناشران، طبقه سوم، پلاک ۳۱۸

تلفن: ۰۲۵۳۷۷۳۰۳۶۵

فهرست

- مقدمه ۶
- میرزای شیرازی و نهضت تنباکو ۱۱
- آخوند خراسانی و مشروطیت ۲۱
- عالمی با بیش از سه هزار شاگرد ۳۲
- دستاوردها و عوامل ناکامی مشروطه ۵۷
- درباره آیت الله میرزا حسین خلیلی تهرانی ۶۸
- سیری در زندگی علامه شیخ عبدالله مازندرانی ۸۰
- اندر احوال آیت الله سید مصطفی کاشانی ۹۶
- از بهار عرفان تا بهار سیاست ۱۱۶
- سده شمسی ارتحال شیخ الشریعه اصفهانی ۱۲۸
- مختصری از شیخ هادی جلیلی کرمانشاهی ۱۴۱
- علامه آخوند کاشی از دیدگاه دو تن از شاگردان ۱۴۹
- مرثیه جلال الدین همایی برای شیخ آقابزرگ تهرانی ۱۶۲
- سده قمری ارتحال علامه سید محمود مرعشی نجفی ۱۷۲
- فتوح بن حسین مصری؛ از شیعیان قرن پنجم ۱۸۲

- ۱۸۹ ..... ملا عبدالله بهابادی یزدی
- ۱۹۵ ..... ملا عبدالله شوشتری؛ شهید بخارا
- ۲۱۸ ..... پیرامون ملا عبدالله فاضل تونی
- ۲۲۹ ..... درباره ملا حسینقلی همدانی
- ۲۴۲ ..... میرزا حسین سبزواری؛ حکیم فراموش شده!
- ۲۵۵ ..... به یاد شیخ علی اسلامی سبزواری
- ۲۶۴ ..... آثار مؤلف

هو العلی الاعلی

السلام علیک یا بقیة الله

گفتند و نیوشیدند بس قصه، ولی ای دل

جز «حرف و حدیث یار» باشد همه افسانه

خدا رحمت کند مرحوم سید هاشم حداد، از شاگردان مرحوم قاضی طباطبایی، آن عارف بزرگ و رند سترگ را، که اتفاقاً همین امروز که در حال نگارش این مقدمه هستم، مراسمی به یاد وی در شهر مقدس قم، در جوار مسجد مقدس جمکران (صلوات الله علی صاحب الزمان) در حال برگزاری است.

حداد شاگردان فراوانی داشت که یکی را آنها شیخ اسدالله طیاره بود. در ابتدای طلبگی استاد درس ما^۱ اهل قم (شهرضا) بود و در لابلای جلسات درس، حکایاتی را درباره شخصیت‌های قمشه، که معدن فلسفه و عرفان و ادبیات است، برای ما بیان می‌کرد. از جمله حکایاتی درباره مرحوم طیاره که در همان روزگار کتابی نیز درباره وی نوشت. همچنین از مرحوم ناصح قمشه‌ای پدر اندیشمند شهیر دکتر مصطفی ملکیان، حکایات و اشعاری را گاه نقل می‌نمود. حتی بر اثر تشویق‌های

---

۱. حاج آقا کمال الدین مظلومی. البته بنده در دانش صرف به غیر از ایشان از محضر حاج آقا ابراهیم پور خراسانی نیز بهره علمی کسب کرده‌ام، اگر چه همواره شاگرد تنیل و بدی بوده و هستم و همین الان نیز در دانش صرف، ضعیف هستم، چه برسد به دانش‌های دیگر.

ایشان عده ای از دوستان ما دیوان شعر ایشان را که نشر سهروردی در تهران چاپ کرده بود، خریدند.

ناصح قمشه‌ای آن زمان در قید حیات بود و سالها بعد در شهریور سال ۱۳۹۷ ش دیده از جهان فرو بست و به بهشت ولایی خدا خرامید. استاد درس صرف برای ما تعریف کرد که ایشان یک شب وجود منیر و بابرکت حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله را در عالم خواب زیارت می‌نماید. از برکت همان خواب و آن لذت روحانی، وقتی از خواب بر می‌خیزد، غزلی را می‌سراید که شعر ابتدای مقدمه، مطلع همان غزل است. غزل مزبور، بدون شأن نزول سرایش، در دیوان شعر مطبوع ایشان نیز مندرج می‌باشد.

استشهاد بنده به این بیت شعر در ابتدای مقدمه از این رو بود که بگویم حقیقت ماجرا این است که جز محمد و آل محمد هیچ چیز ارزش صرف وقت را در دار دنیا و یک در همه عوالم ندارد و خوشا آن که اوقات و لحظات بیداری و خواب زندگی دنیوی اش معطر به یاد و نام اهل بیت علیهم السلام باشد.

علمای شیعه نزدیک‌ترین صنف به معصومین و اهل بیت نبی اکرم صلی الله علیه و آله می‌باشند که البته این به معنای حجیت مطلق عمل و اقوال آنان نیست. همچنین این به معنای این نیست که سخن گفتن پیرامون علما مساوی ذکر و یاد اهل بیت علیهم السلام باشد. ولی این را می‌توان گفت که مطالعه و صرف وقت در شناخت سیره علمی و عملی علمای شیعه انسان را با سنت و اقوال و زندگی اهل بیت علیهم السلام می‌تواند آشنا کند و هر چه عالم مدنظر ما ولایی‌تر و در سخنان و نوشته‌ها و زندگی‌اش به اهل بیت علیهم السلام نزدیکتر و

محرم تر بوده باشد، صرف وقت در زندگی آن عالم، ما را بیشتر با اهل بیت علیهم السلام معرفی می کند.

کتاب کنونی باز نشر چند بحث (و به صورت دقیق تر: چند مصاحبه و گفتار) از اینجانب پیرامون علمای شیعه است که توصیه یکی از دوستان ارجمند تهرانی و نیز خواندن کتابی از مورخ ارجمند و استاد فرزانه دکتر یعقوب توکلی (حفظه الله) که بدین سان تدوین شده بود، انگیزه و تصمیم چاپ یکجای آن خرده افاضات بدرنخور بنده شد.

از نگاه خودم این مطالب، کم ارزش می باشد و اگر کسی که سوادش از سواد نداشته بنده بیشتر باشد، وقت بیشتری صرف می نمود و سیره علمی و عملی شخصیت های این کتاب را بهتر می کاوید، می توانست نکات ارزنده ای را کشف و بیان نماید تا خواندن سیره علمای این کتاب انسان را مقداری با مکتب اهل بیت علیهم السلام آشنا گردانده و خواندن کتاب مایه روشنی چشم خواننده در قبر و قیامت می شد. از همان زمان که خوانندگان محترم بر بنده ببخشایند که در ترسیم سیره علمی و عملی علمای ولایی مذهب حقه، توفیق رفیق راهم نبوده است و با تقدیر نمی توان ستیز کرد و گلاویز شد. گفت: گر تو نمی پسندی... الی آخر.

اطلاق «گفتار» بر نوشته (چنانکه «مقال» نیز همین گونه است) یک امر رایج و دارج است و اصرار برخی در به کار بردن تعابیر نوشتار و پیش-نوشتار به جای گفتار و پیش گفتار چندان جالب نیست. زندگی انسان این اندازه ارزشش مهم است که صرف این ملانقطی بازی ها نشود.

ناگفته نگذارم که مقصود ما از رسانه در این کتاب، هر گونه روزنامه و مجله و هفته نامه و پایگاه اینترنتی و فضای مجازی بوده است. مقالات،

همگی به قلم حقیر است الا مقاله میرزا حسین سبزواری که به صورت مشترک با دکتر سید ابوالحسن توفیقیان نگاشته بودم و سال ۹۱ در تهران در نشریه پنجره منتشر شد.

همچنین یک مقاله از این دوست گرامی آورده‌ام که ربطی با بنده ندارد و فقط به این علت در اینجا آمد که هر کدام از ما مقاله‌ای برای کنگره آخوند کاشی در سال ۹۲ فرستاده بودیم که چون خبری از چاپش نشد، همینطور مانده بودند و خاک می‌خوردند. مقاله خودم را که اینجا آوردم، به خاطر آمد که سرنوشت مقاله ایشان نیز مانند مقاله بنده شده است. از ایشان اجازه گرفته و مقاله‌شان را دریافت نمودم و در اینجا آوردم.

سخن نهایی اینکه نویسنده‌هایی که در اینجا آمده، زمانی که در مجلات یا سایت‌ها منتشر شده، غالباً با تعجب‌هایی، اگر چه اندک، از سوی صاحبان مجلات و سایت‌ها همراه بوده است. در این امر رایج است که مسئولان مجلات و سایت‌ها خود را مجاز به تصرف در مطالب و نوشته‌های دریافتی یا مصاحبه‌های انجام شده، می‌دانند.

تصرفاتی که گاه دستوری و هراسی و به لحاظ بقای موقعیت شغلی و اجتماعی آن مسئولان لازم است و گاهی نیز سلیقه‌ای بوده و حتی اگر ناراحتی نویسنده و رنجش مصاحبه‌شونده را در پی داشته باشد، صورت می‌پذیرد.

حال این معضل را چگونه می‌توان حل کرد، نیازمند هم‌اندیشی اهل فضل است و مهتاب شبی خواهد و آسوده خیالی؛ و صل اللهم علی محمد و آله الطیبین الطاهرین، و العن مخالفی مذهب اهل بیت النبى الاکرم، باللعنه

الدائمہ الابدیہ السمرمدیہ، و عذبہم بیدی مولانا صاحب العصر و الزمان، الحجۃ بن
الحسن المہدی علیہ السلام.

نجفی - شهر مبارک قم

سالروز ولادت با سعادت حضرت امام حسن مجتبی علیہ السلام

یکشنبه ۱۵ رمضان ۱۴۴۳ ق

۲۵ فروردین ۱۴۰۱ ش

www.ketab.ir